

ABSTRAKTY

12. ROČNÍK ECER-AAK KONFERENCIE „AAC All Day“

1.-3. júl 2019 BRATISLAVA

Riešenie komunikačných a vzdelávacích cieľov detí s ťažko narušenou komunikačnou schopnosťou a telesným postihnutím prostredníctvom využívania AAK a asistenčných technológií

Vicki R. Casella

Pôsobisko: Riaditeľka špeciálnej školy, The Bridge School, San Francisco, USA

Abstrakt: Efektívny a komplexný program pre deti s ťažkým telesným postihnutím a ťažko narušenou komunikačnou schopnosťou sa musí zaoberať všetkými oblasťami, ktoré ovplyvňujú ich schopnosť byť aktívnymi účastníkmi v rámci ich komunity. Program musí zohľadňovať vývojovo optimálne vzdelávacie osnovy so špeciálnym zameraním na sebvymedzenie; systematický prístup k multimodálnym komunikačným systémom; zabezpečenie nezávislej mobility; a v prípade detí s kortikálnou poruchou videnia podporu pre rozvoj funkčnej schopnosti vidieť. Táto prezentácia predstaví The Bridge School model, priebeh štúdia, využitie augmentatívnej a alternatívnej komunikácie a asistenčných technológií a vzdelávacích stratégií na riešenie potrieb našich študentov.

Riešenie kortikálneho vizuálneho poškodenia (CVI) vo vzdelávacom prostredí

Vicki R. Casella

Pôsobisko: Riaditeľka špeciálnej školy, The Bridge School, San Francisco, USA

Abstrakt: Nedávne štatistiky ukazujú, že kortikálne zrakové poruchy sú v súčasnosti najčastejšou príčinou zhoršeného videnia u detí. Mnohí odborníci v oblasti vzdelávania však majú málo vedomostí a skúseností s hodnotením tohto stavu a rozvojom efektívnych intervenčných zámerov a cieľov. Hľadanie riešenia tohto problému je dôležité pre všetkých študentov, obzvlášť pre tých, ktorí používajú augmentatívnu a alternatívnu komunikáciu. Táto prezentácia sa bude zaoberať stratégiami, ktoré sme vyvinuli v Bridge School, pod vedením odborníka na kortikálne videnie, priblížime vám ako sú tieto stratégie integrované do nášho vzdelávacieho programu a využívané v rámci našich každodenných činností.

Začínajúci používatelia AAK: Predpokladajme neobmedzené príležitosti pre učenie

John Costello

Pôsobisko: Logopéd; Riaditeľ programu AAK v Boston Children's Hospital, Boston, USA

Abstrakt: Ľudia, ktorí začínajú komunikovať pomocou AAK môžu byť akéhokoľvek veku. Schopnosť učiť sa je založená na dvoch predpokladoch: na vrodenej zručnosti a množstve príležitostí a očakávaní poskytnutých danej osobe.

Táto prednáška sa zameriava na prínos poskytnutia príležitosti a intervencie. Podrobne opíšeme potrebu výberu a skúšania pomôcok založených na dôkazoch, pričom sa zameriame na to, čo najviac motivuje a zaujíma dieťa. Priblížime ako sa augmentatívna komunikácia používa na vyjadrovanie sa a na porozumenie reči a tiež na kontrolu a chápanie okolitého sveta.

Zameriame sa na komunikačných partnerov, na spôsoby podpory komunikácie a priblížime čo je to modelovanie a nácvik uvedených schopností. Vyzdvihneme význam poskytovania tzv. AIDED (pomocného) jazykového modelovania a použitia (na strane komunikačného partnera), veľkej slovnej zásoby, ako aj vytvárania príležitosti pre učenie sa jazyka a komunikácie v prostredí AAK.

Zakotvené prístupy v AAK: ako stimulovať komunikačný zámer a rozvoj slovnej zásoby

Stijn Deckers

Pôsobisko: Klinický psychológ, Stichting Milo (AAK centrum); Radboud University Nijmegen; Prezident ISAAC združenia pre Holandsko a Flámsko; Holandsko

Abstrakt: Osvojovanie si slovnej zásoby prebieha vytváraním väzieb medzi vedomosťami a skúsenosťami a vnímaním okolitého sveta (Aitchison, 2006). Podobne je to aj v prípade tzv. *zakotvených inštrukcií* (z angl. anchored instruction“). „Zakotvené inštrukcie“ sú založené na overenom koncepte zdieľaného kontextu v rámci vyučovania a využívajú stratégie ako napr. zdôraznenie dôležitých informácií a ich prepojenie so súčasnými skúsenosťami dieťaťa a s jeho predchádzajúcimi poznatkami. Dôkazy o význame zakotvených prístupov v intervencii detí s mentálnym postihnutím a narušenou komunikačnou schopnosťou boli zistené v štúdiách, ktoré realizovali Van der Schuit, Segers, Van Balkom, Stoep a Verhoeven (2010), v spolupráci s našim terapeutickým AAK centrom Stichting Milo v Holandsku. Zakotvené inštrukcie slúžia ako základ pre našu terapeutickú metódu, ktorú nazývame „KLIN © -metóda“. Počas prezentácie predstavíme teoretické východiská i praktické príklady ich využitia a výsledky v prípadovej štúdiu dieťaťa s ťažko narušenou komunikačnou schopnosťou. Ukážeme, ako ich využiť v rámci vyučovania pomocou niekoľkých aktivít tak, aby sme stimulovali komunikačný zámer detí s ťažko narušenou komunikačnou schopnosťou a tiež rozvoj ich slovnej zásoby.

Základná slovná zásoba a jej použiteľnosť pre atypické populácie

Stijn Deckers

Pôsobisko: Klinický psychológ, Stichting Milo (AAK centrum); Radboud University Nijmegen; Prezident ISAAC združenia pre Holandsko a Flámsko; Holandsko

Abstrakt: Odborníci a rodičia v oblasti AAK sa často pýtajú, akú slovnú zásobu majú zaradiť do systémov AAK. Pri zostavovaní slovníka preferujeme vývinový prístup k výberu slovnej zásoby, v ktorej sa jazyk AAK systému podobá na jazyk typicky sa vyvíjajúcich rovesníkov. Najefektívnejšou metódou, ktorá pomáha dosahovať vyššie úrovne v komunikácii, je kombinovanie základnej slovnej zásoby s tzv. okrajovou slovnou zásobou (angl. Core Vocabulary a Fringe Vocabulary). S touto slovnou zásobou je jedinec schopný premýšľať o svojich vlastných aktivitách, záujmoch, o svojom prostredí. V klinickej praxi sa často objavuje otázka týkajúca sa výberu a používania základnej slovnej zásoby so študentmi s ťažkým kognitívnym / viacnásobným postihnutím: „Je základná slovná zásoba pre jednotlivcov z atypických populácií porovnateľná s tou, ktorú majú typicky vyvíjajúci sa (intaktní) rovesníci?“ Cieľom tejto prezentácie je odpovedať na túto otázku a ukázať výsledky niekoľkých kľúčových štúdií základnej slovnej zásoby u normo populácie. Ďalej predstavíme koncept základnej a okrajovej slovnej zásoby. Viacero štúdií skúmajúcich komunikáciu niekoľkých atypických populácií, ako napríklad malé deti s Downovým syndrómom, preukázalo, že základná slovná zásoba intaktnej a atypickej populácie detí je podobná. Preto je dôležité zohľadňovať základnú slovnú zásobu pri zostavovaní slovníka pre užívateľa AAK.

Potenciál multisenzorického prostredia (Snoezelen) pre rozvoj komunikačných schopností detí s mentálnym a viacnásobným postihnutím

Jana Hrčová

Pôsobisko: Katedra pedagogiky a špeciálnej pedagogiky PF KU, Ružomberok; 3lobit

Abstrakt: Príspevok pojednáva o možnostiach využitia multisenzorického prostredia Snoezelen pre podporu komunikačných schopností detí s mentálnym a viacnásobným postihnutím. Toto prostredie sa vyznačuje špecifickou atmosférou a vybavením, ktoré napomáha k relaxácii, uvoľneniu, aktivizácii dieťaťa. Okrem iného prostredníctvom Snoezelenu dokážeme podporovať a rozvíjať rôzne úrovne a formy komunikácie. Uľahčuje dieťaťu komunikáciu s okolitým prostredím prostredníctvom rôznych interaktívnych technológií a zjednodušuje nám interpretovanie prejavov dieťaťa. Ďalej príspevok prezentuje skúsenosti s využitím a prínosom tohto prostredia pri budovaní elementárnych foriem komunikácie, pri využití alternatívnej a augmentatívnej komunikácie, pri budovaní a podpore iniciatívy v komunikácii a pri odbúravaní strachu pri komunikácii, či interpersonálnej komunikácii.

Školit' školiteľov

Sophia Kalman

Pôsobisko: Pediater, Poradkyňa AAK pre maďarskú nadáciu Hungarian Bliss Foundation; Univerzitný lektor na Fakulte špeciálneho vzdelávania ELTE Barczy Gusztav v Budapešti; Maďarsko

Abstrakt: Na 11. konferencii ECER AAC v Bukurešti sa stala horúcou témou otázka odbornej prípravy školiteľov. Po rokoch ponúkajú úvodných alebo základných kurzov AAK prezentujúci čelia novej výzve. Keď sa AAK stane neoddeliteľnou súčasťou akéhokoľvek programu pre nehovoriacich jednotlivcov, bude potrebné viac a viac lokálne dostupných kurzov s novými kompetentnými lektormi. A teda budúci školitelia AAK musia byť vyškolení...

Pri rozvoji odbornej prípravy školiteľov v AAK by sa mali zväziť dva základné faktory:

1. Keďže predpokladom pre účastníkov je dostatočná prax v AAK, nie je potrebné rozoberať základy AAK. Stážisti sú považovaní za partnerov, od ktorých sa očakáva, že budú aktívne zdieľať svoje vlastné skúsenosti. Mali by sa naučiť poskytovať kurzy AAK nielen tak, že budú vedieť všetko o najnovšom vývoji v technológii AAK, ale osvojiť si aj moderný, na otázkach založený štýl. Každá téma je otvorená motivujúcej a podnetnej diskusií.

Didaktika, **dynamika** a **diskusia** sú preto dôležitými prvkami, ktoré si vyžadujú interaktivitu, angažovanosť (involvement) a nepretržité zdieľanie informácií. Tri D a tri I môžu byť v súčasnosti účinnými nástrojmi na tréning školiteľov.

Zariadenie AAK predstavuje skvelú pomôcku, ale na jej použitie je potrebná správna montáž

Robert Kohls

Pôsobisko: Obchodný riaditeľ & školenia v Európe, Rehadapt; Nemecko

Abstrakt: Pri spoliehaní sa na asistenčné technológie, ako je komunikačné zariadenie alebo riadiaca jednotka na ovládanie prostredia (z angl. environmental control unit), užívatelia neprijímajú kompromisy. Ich zariadenia sú pre nich nevyhnutné, musia byť bezpečné a na dosah ruky.

Montážne riešenia toto musia spĺňať bez komplikácií pre klientov, opatrovateľov/poskytovateľov starostlivosti či dodávateľov technológií – život už má i tak dosť výziev. Preto robíme všetko, čo je v našich silách, aby sme vytvorili riešenia, ktoré uľahčia život všetkým zúčastneným stranám. Jednoduché, intuitívne, spoľahlivé – také sú naše riešenia. Na dosiahnutie tohto cieľa sa naše široké portfólio komponentov neustále vylepšuje a mení. V dôsledku toho sú naše systémy natoľko univerzálne, že sotva jestvuje potreba, ktorú nemôžeme pokryť. Po takmer dvoch desaťročiach projektovania a konštruovania výrobkov sme došli k záveru, že samotný výrobok často nestačí. Preto sme vyvinuli jedinečnú službu, ktorá kladie potreby našich zákazníkov do centra procesu navrhovania. Na základe fotografií vašich invalidných vozíkov naši inžinieri navrhnu riešenie na mieru pre vaše špecifické potreby – bezplatne! Využívame všetky zdroje, možnosti a prostriedky nášho inžinierskeho oddelenia ako prirodzenú súčasť vývoja najvhodnejšieho riešenia pre každého jedného klienta.

Vysoké štandardy v inžinierstve máme zakotvené v našom koncepte orientovanom na služby. Výsledkom je jednoduchá správa: Montáž a polohovanie? Postaráme sa o to. Čokoľvek. Kdekoľvek. Kedykoľvek.

Komunikácia po celom svete? My ju umožňujeme...

AAK prvá, alebo posledná možnosť ?

Anastázia Kormanová

Pôsobisko: Klinická logopédka, Národný ústav detských chorôb (NÚDCH) Bratislava

Abstrakt: Pracovisko dlhodobej starostlivosti o rizikových novorodencov pri Neonatálnej klinike intenzívnej medicíny v Národnom ústave detských chorôb poskytuje ranú logopedickú intervenciu deťom u ktorých je pri narodení identifikované riziko pre významné komunikačné problémy , alebo existuje potenciálna možnosť prítomnosti rizikových faktorov so sekundárnym vplyvom na optimálny vývin komunikácie , reči a jazykových schopností .

Dôkazy o potrebe ranej/ logopedickej intervencie , ako aj o efektívite ranej intervencie pribúdajú a poskytujú východiská k prístupu v oblasti diagnostiky a intervencie .

AAK nie je posledná možnosť , ale skôr prvá línia intervencie , ktorá môže poskytnúť prvé základy vývinu porozumenia a produkcie hovorenej reči, preto je v našej dennej logopedickej praxi záujem poskytnúť AAK tak skoro, ako to vyplýva z individuálnych potrieb dieťaťa a jeho rodiny.

Cieľom nášho príspevku je predstaviť poslucháčom AAK konferencie teoretické východiská a prístupy AAK v ranom veku , nami použité prístupy komunikácie aplikované u klientov podľa ich individuálnych potrieb dostupné v logopedickej praxi : GUK, GO TALK, GRID 3, Communicator 5 .Podporiť logopedickú verejnosť k implementácii AAK v ranom veku , poukázať na potrebu implementácie vzdelávacích programov pre deti so zdravotným znevýhodnením , ktoré zahŕňajú AAK do vzdelávacích štandardov v predprimárnom vzdelávaní ,zároveň zdôrazniť potrebu dostupnosti AAK v ranom veku prostredníctvom kompenzačných pomôcok v oblasti komunikácie.

Film ako pozorovateľná komunikácia (FaOC); augmentatívny nástroj na prerozprávanie príbehu

Mascha Legel

Pôsobisko: Zrakový antropológ, Radboud University Nijmegen, Holandsko

Abstrakt: Prezentácia výskumného projektu „Môj film, môj príbeh“, v ktorom sa vyvíja inovatívna vyučovacia metóda pre školy s využitím vlastných filmov detí a mladistvých s ťažko narušenou komunikačnou schopnosťou na účely každodenného zdieľania vlastného prerozprávaného príbehu a rozvoj jazyka.

Film ako pozorovateľná komunikácia (FaOC) je rozvíjajúca sa metóda, ktorá sa overuje prostredníctvom praktickej realizácie. Deti a mladí dospelí s ťažko narušenou komunikačnou schopnosťou sa naučili ako zhotoviť vlastné filmy zachytávajúce každodenné životné udalosti, s cieľom porozprávať svoj príbeh prostredníctvom filmu. Metóda FaOC bola vyvinutá a overená vo výskumnom projekte na Radboudskej univerzite v spolupráci s Univerzitou v Dundee v Škótsku.

Prvé výsledky poukazujú na radosť detí a ich komunikačných partnerov, pokiaľ ide o osobné rozprávanie pomocou filmov vytvorených deťmi. Zistenia ukázali, že konverzácie, kde bol použitý film, boli obsiahnejšie a obsahovali viacero tém v porovnaní s konverzáciami bez využitia filmu.

Interdisciplinárny prístup spájajúci AAK, asistenčné technológie a digitálny film môže vytvoriť nové aktivity a komunikačné metódy pre deti, ktoré využívajú AAK. Možnosti digitálneho filmu a AT (asistenčné / pomocné technológie) vytvárajú nové možnosti ako využiť svoj vlastný film ako pomôcku v každodenných konverzáciách a pri výučbe jazykov/reči v školách.

Univerzálny dizajn pre vzdelávanie a AAK: didaktika nastavenia vyučovania / učenia

Liya Kalinnikova Magnusson¹, Magnus Magnusson²

Pôsobisko: ¹Vysokoškolský lektor špeciálnej pedagogiky, Univerzita v Gävle; Fakulta pedagogických a obchodných štúdií, pridružený výskumný pracovník na Ústave ruských a euroázijských štúdií, Univerzita Uppsala; Švédsko

²Magnus Magnusson, profesor lingvistiky, Moskovská štátna Univerzita M.Lomonosov, Moskva, Rusko

Abstrakt: Univerzálny dizajn pre učenie (UDL) je dobre známa teoretická platforma, ktorou je reagovanie na otázky ako implementovať začlenenie do každodennej triedy bez ohľadu na vek, či už malých detí alebo dospelých. UDL sa snaží zjednotiť myšlienku osloviť všetkých žiakov a využíva široké spektrum didaktických metód medzi učiteľmi. Oboznámime vás s niekoľkými základnými dimenziami:

1. Poskytnutie viac významov reprezentácii (aké alternatívy pokynu by sme mohli žiakom dať, a aká je úloha významov AAK atď.).
2. Viac významov činností a vyjadrení (ako študenti môžu využiť to čo sa naučili a tiež svoje komunikačné pomôcky, atď.).
3. Optimalizácia viacerých spôsobov zapojenia sa (významy hodnôt, autonómia, požiadavky a interakcie medzi žiakmi, atď.).
4. Význam prekladu a interpretácie (ako si žiaci a učitelia navzájom rozumejú).

AAK je ideálna na demonštráciu účinnosti univerzálného dizajnu pre učenie sa a vyučovanie. Prezentácia poskytne podrobné príklady prostredníctvom video ukážok.

AAK v ranej intervencii

Zdieľanie skúseností z profesionálnej praxe

Aldona Mysakowska-Adamczyk¹, Anna Walkiewicz²

Pôsobisko: Logopédka¹, Koordinátorka tímu ranej intervencie v špeciálnej škole vo Varšave; Prezidentka „Mowic bez Slow“ (Poľské združenie medzinárodnej asociácie ISAAC); Poľsko
Psychologička², Členka tímu ranej intervencie v špeciálnej škole vo Varšave; Členka rady „Mowic bez Slow“ (Poľské združenie medzinárodnej asociácie ISAAC); Poľsko

Abstrakt: Získavanie jazykových a komunikačných zručností v prvých rokoch života tvorí základ pre budúcu účasť na spoločenskom živote, kvalitnom vzdelávaní a prístupe k voľnočasovým a iným dôležitým aktivitám. S včasným prístupom k príslušným pomôckam a stratégiám AAK, malé deti so zdravotným postihnutím dostanú možnosť rozvíjať jazykové a komunikačné zručnosti, ktoré potrebujú na dosiahnutie svojho plného potenciálu a maximalizovanie svojich výsledkov. Všetky deti, vrátane detí s vývinovým oneskorením či postihnutím, sa učia jazyk od používateľov s vyššou jazykovou kompetenciou v rámci interakcií a činností, ktoré sa dejú počas každodenného života. Pri hľadaní najefektívnejšieho modelu intervencie sa pracovný tím včasnej intervencie na Varšavskej špeciálnej škole č. 327 presunul od „práce s dieťaťom“ k „prístupu zameranom na rodinu“. Partnerstvo s rodičmi umožňuje vytvárať podporné jazykové prostredie, ktoré dovoľí dieťaťu zúčastňovať sa a učiť sa z interakcií v každodenných rutinách a činnostiach. Skúsenosti s implementáciou partnerského modelu v ranej AAK intervencii ukazujú, že rodičia, ktorí sú vzájomne zapojení do tímového plánovania, implementácie a hodnotenia intervencie sa postupne stávajú sebavedomí, kompetentní a nezávislí podporovatelia vývinu svojich detí.

Táto prezentácia opíše a predstaví príklad modelu ranej intervencie zameranej na rodinu so zavedením AAK.

Ako zabezpečiť, aby sa neverbálni ľudia zúčastňovali na spoločenskom živote?

Agnieszka Pilch

Pôsobisko: Špeciálny pedagóg, zástupkyňa riaditeľa, Škola “Krok Za Krokiem” v Zamość
Členka rady „Mowic bez Slow“ (Poľské združenie medzinárodnej asociácie ISAAC); Poľsko

Abstrakt: Špeciálno-pedagogický komplex Krok za krokom v Zamości v Poľsku sa dlhodobo zameriava na to, aby sa užívateľom AAK umožnilo zapojiť sa do rôznych foriem spoločenského života. Implementácia štandardov AAK v škole uľahčila prípravu študentov na takéto aktivity. Škola organizuje stretnutia medzi neverbálnymi študentmi a predškólakmi a tiež s hosťami mimo školy, počas ktorých môžu zlepšiť svoje konverzačné stratégie. Už 13 rokov pravidelne organizujeme v októbri koncerty, ktorými si pripomíname „Október, medzinárodný mesiac povedomia o AAK“. Na koncert pozývame užívateľov AAK spolu s ich rodinami, priateľmi a terapeutmi z celej oblasti Zamość, a tiež aj miestne úrady. Spolupracujeme s miestnou rímskokatolíckou cirkvou. Pripravujeme AAK prostriedky pre vyučovanie náboženstva, spovede a aktívnu účasť ľudí. Organizujeme stretnutia medzi užívateľmi AAK a študentmi z rôznych škôl v našej oblasti, na ktorých diskutujeme o poľskom filme "Life Feels Good (Chce

się żyć)" a vytvárame tak ďalšiu príležitosť hovoriť s našimi neverbálnymi žiakmi. Naši užívatelia AAK sa zúčastňujú mnohých verejných diskusií a celoštátnych konferencií. Zapájame sa aj do organizovania miestnych podujatí. Naposledy sme sa zúčastnili na poľskom jazykovom festivale v Zamości v neďalekom meste Szczebrzeszyn. Všetky príklady našich akcií pomáhajú rozšíriť okruh prostredia, v ktorom sa naši študenti a absolventi cítia dobre.

AAK pre jednotlivcov s poruchami autistického spektra

Albane Plateau

Pôsobisko: Logopédka, Školiteľka Národnej federácie logopédov; Klinická konzultantka a školiteľka pre Tobii Dynavox Francúzsko

Abstrakt: Na základe súboru vedeckých dôkazov sa táto prezentácia zaoberá potrebami jedincov s autizmom.

1. Komunikácia. Preskúmame ako môžeme učiť nielen slová potrebné pre komunikáciu, ale aj rôzne iné jazykové funkcie, pričom zohľadníme to, čo ich najviac motivuje. Pozrieme sa ako rôzne jazyky aplikácie Snap + Core First robia túto aplikáciu obzvlášť lingvisticky bohatú a veľkú. Pozrieme sa ako používanie grafických symbolov a pomôcok s hlasovým výstupom vyhovuje ich kognitívnym špecifikám a podporuje vývin jazyka a komunikácie.

2. Správanie. Pozrieme sa na rôzne rysy podporujúce správanie týchto ľudí v rôznych kontextoch, so zameraním na sociálne situácie.

3. Učenie. Vychádzajúc z toho, čo tvrdia Light a McNaughton, budeme na základe príkladov pozorovať ako tzv. operačná kompetencia ľudí s autizmom podporuje ich rozvoj v jazykovej a sociálnej oblasti. Na záver sa pozrieme bližšie na to, ako dizajn aplikácie môže podporiť rozvoj gramotnosti. Prezentáciu uzavrieme tým, ako systém Tobii Dynavox podporuje vývin rôznych jazykových zručností.

Technologie + hra + interaktivita

Lenka Říhová

Pôsobisko: Špeciálny pedagóg, metodik pre AAK, zástupkyňa riaditeľa, Špeciálna základná škola Poděbrady; i-SEN, Česká republika

Abstrakt: Spojení hry a technologií je velkým motivačním faktorem pro většinu dětí. To dobře vědí výrobci počítačových her a aplikací a také ti, kteří vzdělávají děti se speciálními potřebami. V mnohých třídách slouží hry v tabletu jako největší motivace a odměna za splněnou činnost. Silnou stránkou technologií je jejich interaktivita - možnost nějakým způsobem zasahovat do děje a ovlivňovat jeho průběh. Ve svém příspěvku se chci zaměřit na to, jakým způsobem můžeme využít spojení "technologie + hra + interaktivita" ve prospěch rozvoje uživatelů AAK, a to v následujících dvou oblastech:

Podpora porozumění a slovní zásoba

Základním stavebním kamenem AAK jsou jádrová slova. Slova frekventovaná, využitelná v mnoha situacích a slovních spojeních, ale také často abstraktní a pro děti obtížněji pochopitelná.

Díky hravým interaktivním aplikacím je můžeme dětem přiblížit jednodušeji, v průběhu hry je modelovat a upevňovat jejich význam a zapojení do aktivního slovníku.

Rozvoj čtenářské gramotnosti

Adaptované knihy s piktogramy jsou určeny pro děti, které k porozumění nebo učení potřebují vizuální podporu. Adaptované knihy s podporou technologií nabízejí interaktivitu, která podněcuje aktivní účast v procesu čtení a učení, napomáhá porozumění, rozvíjí paměť, slovní zásobu a podporuje vztah ke čtení. Prezentace bude doplněna praktickými příklady a videoukázkami.

Podpora jazykového vývinu pre rozvoj gramotnosti v podporovanej komunikácii

Martine M. Smith

Pôsobisko: Docentka, Katedra logopédie, Trinity College Dublin, Írsko

Abstrakt: Deti, ktoré využívajú alternatívnu a augmentatívnu komunikáciu, sú od samého začiatku vystavené písomným reprezentáciám svojich jazykových systémov. Existujú však dostatočné dôkazy o tom, že táto expozícia neurýchľuje rozvoj gramotnosti; namiesto toho väčšina jednotlivcov, ktorí používajú AAK, nedosahujú dostatočnú výkonnosť pri čítaní, hláskovaní a písaní v porovnaní s ich vnímanými kognitívnymi schopnosťami. Táto prezentácia sa zameriava na podporu rečových a jazykových zručností na úrovni slova (dekódovanie a pravopis), ako aj na čítanie s porozumením na úrovni textu a generatívne písanie. Zohľadňuje sa typický vývin, ako aj jedinečný kontext, v ktorom deti využívajú pomocnú komunikáciu, načrtneme faktory na posúdenie pri hodnotení schopností a intervencii. Patrí medzi ne: dôležitosť slovnej zásoby a rozvoj pevných lexikálnych reprezentácií, ktoré môžu slúžiť komunikačným zručnostiam a gramotnosti; budovanie expresívnych jazykových zručností a podpora prístupu k príležitostiam na vytváranie rozšírených multimodálnych textov; a tiež rozšírenie možností na získanie skúsenosti na osvojenie si jazyka na podporu porozumenia.

Stanovenie vzdelávacích cieľov na dosiahnutie komunikačných kompetencií užívateľov AAK v špeciálnych školách

Alina Smyczek

Pôsobisko: Logopédka, Špeciálna škola č. 11 v Krakowe
Spoluzakladateľka a predsedkyňa predstavenstva združenia „Mowic bez Slow“ (Poľské združenie medzinárodnej asociácie ISAAC); Poľsko

Abstrakt: Prvým bodom prezentácie je komunikačná kompetencia užívateľov AAK, ktorú opísali Janice Light a David McNaughton (1989, 2014). Ich koncepcia sa dá považovať za vynikajúci rámec vzdelávacích cieľov vyučovacieho procesu. Získavanie AAK zručností by sme mali optimálne naplánovať. Stanovenie konkrétnych cieľov pre každého študenta je

rozhodujúce pre vytvorenie najlepšej možnej komunikácie a adekvátneho výchovno-vzdelávacieho prostredia každým jedným členom pedagogického/terapeutického tímu. V prezentácii bude zahrnutých niekoľko prípadových štúdií. Budú opísaní AAK užívatelia s rôznymi zručnosťami, používajúci rôzne komunikačné systémy. Počas prezentácie bude poskytnutá video ilustrácia. Všetky ukážky pochádzajú od študentov a od tímu „Set of Special Schools No 11“ z poľského Krakova.

Krev, slzy a down: Komunikace i básně pomocí programu Grid 3 – kazuistika

Jana Šarounová

Pôsobisko: Špeciálny pedagóg-logopéd; Špeciálne pedagogické centrum pro děti a mládež s vadami řeči se zaměřením na AAK; Česká republika

Abstrakt: Kazuistika sleduje príbeh mladej ženy s DMO, jej vzdelávanie i cestu k funkčnej komunikácii, mapuje súčasné spôsoby dorozumievania s rodinou i s priateľmi cez emaily a sociálnu sieť. Hana používa k práci s počítačom komunikačný software Grid 3, ktorý ovláda spínačom u brady. Jeho pomocou môže písať emaily, vyhľadávať si obľúbenú hudbu, fotografie, informácie. Počítač pro ni ovšem znamená i možnost vyjádřit své pocity pomocí něžných a někdy smutných básní, které píše. Její příběh je ale také zamyšlením nad tím, že vyřešení komunikace u neverbálních lidí je sice nesmírně důležité, k nezávislému životu je ale potřeba mnohem více. Naše společnost k němu poskytuje dospělým lidem s těžkým tělesným postižením zatím velmi málo možností.

Školské AAK strategie

Carmen Vâlcu a Alina Țuțu, Petrica Cotaș, Raluca Vlad

Pôsobisko: Špeciálny pedagóg; Špeciálna škola ST. Nicholas, Bukurešť, Rumunsko

Abstrakt: Špeciálna škola sv. Nicolasa je najväčšia špeciálna škola v Bukurešti a druhá najväčšia v krajine. Má výbornú reputáciu na poli špeciálneho vzdelávania od svojho založenia v roku 1969. Je koncipovaná ako komplexná jednotka s 22 triedami, logopedickými, psychologickými a lekáorskými ambulanciami, miestnosťami na kinestetickú terapiu, počítačovými, arteterapeutickými a multisenzorickými miestnosťami/snoezelen atď. Škola ponúka vzdelanie pre viac ako 230 detí vo veku od 3 do 18 rokov na rôznych stupňoch vzdelávania (materská škola, základná škola, stredná škola). Takmer polovicu detí tvoria osoby s ťažkým/viacnásobným postihnutím.

Prezentácia opisuje AAK stratégie používané v škole, zamerané na rozvoj a zlepšovanie multimodálnej komunikácie neverbálnych študentov učením a implementáciou AAK stratégií do každodenného vzdelávacieho procesu, až kým sa vytvorí a zvnútorní rutina.

Prezentácia opisuje ako začínajúci a od kontextu závislí užívatelia AAK komunikujú, podieľajú sa na každodenných aktivitách/rutinách a ako komunikujú so svojimi rovesníkmi.

Videoprezentácia obsahuje denné alebo týždenné sociálne rutiny študentov špecificky vytvorené tak, aby viedli ku komunikačnej kompetencii.

Eye gaze cesty využívajúce interakciu pohľadu v zmyslovej, komunikačnej a prístupovej oblasti

Kaveh Vefagh

Pôsobisko: Regionálny manažér EMEIA (Európa Blízky východ India Afrika); Tobii Dynavox; Švédsko

Abstrakt: Táto prezentácia sa bude zaoberať interakciou pohľadu v zmysle interakčnej a vstupnej metódy v rôznych nastaveniach v rámci zmyslovej, AAK a počítačovej kontroly pre jednotlivcov s rôznym druhom postihnutia. Uvedieme príklady ako vzorce pohľadov môžu byť použité na hodnotenie a lepšie pochopenie užívateľa AAK s využitím údajov získaných z úloh a hier v rámci ktorých sa sledujú dráhy pohybov očí. Poskytneme rôzne dôležité parametre a odporúčania na dosiahnutie úspechu s metódou zámerného pohľadu, ako aj úvahy a poradenstvo týkajúce sa vizuálnych, motorických a kognitívnych problémov. Pozrieme sa na to, ako možno naučiť uprieť a zamerať pohľad aby došlo k aktivácii obrazovky a včasnej interakcii, ktorá je potrebná pre ovládanie pomôcky pohľadom. Túto metódu považujeme za úspešnú AAK metódu na podporu komunikácie so symbolmi. Na záver predstavíme metódu zámerného pohľadu - nástroj na celkové ovládanie počítača, bežných aplikácií, užívateľského prostredia a tiež možnosť ako sa spojiť so svetom a získať nezávislosť.

Objavovanie sa užívateľov začínajúcich s AAK

Stephen von Tetzchner

Pôsobisko: Katedra psychológie, Univerzita v Oslo; Nórsko

Abstrakt: Komunikácia a jazyk tvoria jadro ľudského spoločenského života pri intaktnom i atypickom vývine. Nie sú to len zručnosti jednotlivca, ale spoločný spôsob života. Ak sa u dieťaťa neobjavila hovorená reč, alebo len veľmi málo a augmentatívna a alternatívna komunikácia (AAK) sa stala súčasťou jeho života, dieťa nie je jediný vznikajúci užívateľ AAK. Osoby, ktoré sú významné a podstatné v životnom prostredí dieťaťa musia byť vedené k pochopeniu a využívaniu AAK, aby sa prostredie stalo pre dieťa podporným a komunikačne prístupným. Keď sa objaví dvojité kompetencie - dieťa a prostredie - alternatívne prostriedky komunikácie a jazyka sa stanú základom sociálneho života dieťaťa, rodiny a rovesníkov.

Motivační program Kája živě a hravě

Bohdana Voříšková

Působisko: Logopédka CAAK, Hradec Králové; Česká republika

Abstrakt: Cílem přednášky je inspirovat k funkční skupinové logopedické intervenci v oblasti AAK, která probíhá zábavnou a pro děti poutavou formou. Přiblížit posluchačům možnosti školy, jak zefektivnit učení žáka s těžce narušenou komunikační schopností.

Motivační program trvá přibližně jednu vyučovací hodinu a je určen výhradně žákům neverbálním. Žáci přicházejí s vlastním komunikačním prostředkem. Někdo využívá komunikační tašku s obrázky na odlepování, někdo komunikační tabulky v šanonu na ukazování, někdo iPad s komunikační aplikací, či s jinou technickou pomůckou k AAK. Hlavní postavou je Kája, který má typické oblečení a přijíždí s kufrem na kolečkách. Z něho vytahuje různé věci a obrázky, které představuje žákům a vytváří zábavné komunikační situace. Každý měsíc procvičuje se žáky slovní zásobu na jedno téma. V rámci programu učí žáky komunikovat prostřednictvím obrázků a znaků. Se žáky zpívá a znakuje písničku. Kája vede žáky ke komunikaci mezi sebou. Zapojuje jejich smysly. Realizace programu je pro něho vysoce kreativní činnost. Žáci jsou během programu mnohonásobně aktivnější.

Motivační program propojuje individuální logopedickou péči a běžnou hodinu ve třídě. Umožňuje žákům získávat zkušenosti se systémem AAK. Předcházíme tím nežádoucímu chování. Povzbuzujeme významně chuť žáků ke komunikaci. Zcela simulujeme běžnou komunikaci v dětském světě.

Zapojenie rodiny do raného štádia intervenčného procesu AAK

Judy Wine

Působisko: Logopédka, Omer centrum pre AAK; Konzultantka v Izraelskej asociácii pre Rettov syndróm; Izrael

Abstrakt: Chceme poukázat na důležitost zapojení rodinných příslušníků do intervenčního procesu AAK. Klinické zkušenosti ukazují, že rodičia, súrodenci a dokonca aj starí rodičia sú kľúčom k úspešnej realizácii programu AAK. Nástroje AAK sú však najčastejšie poskytované v rámci vzdelávacieho a edukačného prostredia; dieťa je tréňované komunikovať v rôznych situáciách v rámci vzdelávania so slovnou zásobou prispôsobenou týmto situáciám. Na otázku, či rodičia boli zapojení do procesu, je typickou odpoveďou, že použité nástroje budú poslané domov potom, ako sa ich dieťa naučí používať. A keď sú pomôcky poslané domov, koľko terapeutov a pedagógov má čas vo svojich nabitých programoch poskytnúť rodinám potrebné usmernenia týkajúce sa používania týchto nástrojov a stratégií?

Táto prednáška bude pojednávať o spôsoboch, ktorými sa rodičia a iní členovia rodiny môžu stať aktívnymi partnermi v tíme AAK. Ako profesionáli musíme prejsť procesom riešenia problémov s členmi rodiny, aby sme určili intervenciu (intervencie) a výber slovnej zásoby, ktorá je najvhodnejšia pre dieťa a pre rodinnú konšteláciu a musíme poskytnúť modely pre používanie AAK.

Vývoj a zavedenie komunikačných systémov pre deti s Rettovým syndrómom

Judy Wine

Pôsobisko: Logopédka, Omer centrum pre AAK; Konzultantka v Izraelskej asociácii pre Rettov syndróm; Izrael

Abstrakt: Cieľom je predstaviť účastníkom konferencie využitie nástrojov a stratégií AAK u detí s Rettovým syndrómom (RTT). RTT je neurologická porucha, ktorá sa vyskytuje primárne, dievčat, ale objavuje sa aj u chlapcov.

Typický je normálny vývin až do veku 8 až 24 mesiacov; syndróm je poznačený stratou zámerného používania rúk a vývojom stereotypných pohybov rúk (tzv. žmýkanie, zapínanie), ako aj stratou reči, ktorá sa doteraz u dieťaťa vyvinula. Približne 95% detí s RTT nemá vyvinutú funkčnú reč. Klinické pozorovania však ukazujú, že tieto deti majú silnú túžbu komunikovať a byť v interakcii s ostatnými. AAK poskytuje intervenčné nástroje, ktoré im to umožnia. Stratégie AAK zahŕňajú všetky formy komunikácie, ktoré možno použiť na vyjadrenie myšlienok, potrieb, želaní, otázok, emócií a nápadov.

Toto sedenie bude klinicky orientované. Zameriame sa na stratégie AAK používané osobami s RTT pri komunikácii doma aj v materskej škole / škole. Zdôrazníme použitie technológie na ovládanie zrakom na umožnenie prístupu k počítačovej komunikácii. Na video ukážkach vám ukážeme účinnosť týchto komunikačných metód.

Ako riešiť neriešiteľné...? (AAK na pobyte)

Teréz Zupko

Pôsobisko: Klinická logopédka, ADELI Centrum Piešťany

Abstrakt: Dorozumievať sa hovorenou rečou patrí medzi špecifické ľudské schopnosti a ľudia to obvykle považujú za samozrejmé. Sú medzi nami takí, ktorí z rôznych príčin nemôžu komunikovať hovorenou rečou. Pre nich bola vytvorená AAK. Ešte špecifickejši je prípad tých používateľov AAK (aj potencionálnych), ktorí idú na rehabilitačný pobyt (aj do zahraničia), kde hovoria inou rečou, ako tou ich. Je to výzva nielen pre nich, ale aj pre odborníkov, logopédov, nájsť cestu, alternatívu komunikácie počas pobytu. Stretávame sa už s vytvorenými komunikačnými systémami, ale tiež s prípadmi, keď absentuje aj najjednoduchšia, základná forma komunikácie. Naším cieľom je vybrať z možností pre daného klienta tú najvhodnejšiu, prípadne najúčinnnejšiu formu pre daný pobyt (aj pre pokračovanie). Občas sa nám to zdá byť neriešiteľné...